

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2016-03-21
meddelad i
Växjö

Mål nr M 3340-05
M 981-09
M 4593-14

SÖKANDE

Öresundskraft Kraft & Värme AB
Box 642
251 06 Helsingborg

SAKEN

Ansökan om tillstånd till verksamhet vid Filborna återvinningsanläggning i Helsingborg; uppskjuten fråga

Avrinningsområde: 95 N: 6216099 E: 360986 SWEREF99 TM

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen, upphäver de provisoriska föreskrifterna P3 och P9, avslutar prövotiden beträffande utsläpp av kväveföreningar till luft, och föreskriver följande ytterligare villkor för det ändringstillstånd som domstolen meddelade den 16 december 2009 i mål M 981-09.

33. Utsläpp av kväveoxider till luft får som dygnsmedelvärde inte överstiga 100 mg NO_x/Nm^3 (räknat som NO_2) vid 11 % O_2 . Per kalenderår får högst 5 % av dygnsmedelvärdena överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 80 mg NO_x/Nm^3 (räknat som NO_2) vid 11 % O_2 .
34. Utsläpp av ammoniak till luft får som månadsmedelvärde inte överstiga 10 mg NH_3/Nm^3 vid 11 % O_2 . Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 7 mg NH_3/Nm^3 vid 11 % O_2 .

Dok.Id 355037

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.vaxjotingsratt.domstol.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:00

TIDIGARE BESLUT

Mark- och miljödomstolen (tidigare miljödomstolen) har genom deldom den 11 januari 2007 i mål nr M 3340-05 lämnat Nordvästra Skånes Renhållnings AB tillstånd till verksamheten vid bolagets återvinningsanläggning på Filborna i Helsingborg. Tillståndet omfattade bl.a. uppförande av en avfallsförbränningsanläggning inom verksamhetsområdet med en maximal total installerad tillförd bränsleeffekt av 65 MW, samt att årligen förbränna 120 000 ton icke-farligt avfall. Frågan om utsläpp av kväveföreningar till luft sattes på provotid med redovisning tre år efter det att kraftvärmeverket har tagits i permanent drift.

Bolaget ålades i punkt U3 att utreda tekniska och ekonomiska förutsättningar att begränsa utsläppen av kväveoxider samt, i det fall anläggning med rökgasrening genom selektiv icke katalytisk reduktion (SNCR) eller selektiv katalytisk reduktion (SCR) installeras, av ammoniak och dikväveoxid.

Domstolen beslutade om bl.a. följande provisoriska föreskrift.

P3. Innehållet av föroreningar i utgående luft från kraftvärmeverket, vid användning av SNCR eller SCR, får som riktvärde och månadsmedelvärde inte överstiga följande koncentrationer.

ammoniak 10 mg/Nm³ (O₂-innehåll 11 %)

dikväveoxid 30 mg/Nm³ (O₂-innehåll 11 %)

Genom deldom den 16 december 2009 i mål nr M 981-09 har domstolen lämnat Nordvästra Skånes Renhållnings AB ändringstillstånd att inom fastigheten Väla 7:9, Helsingborgs stad, uppföra en avfallsförbränningsanläggning med en maximal total installerad tillförd bränsleeffekt av 85 MW (total kapacitet), samt att förse förbränningsanläggningen med rökgaskondensering. Tillståndet avser en årlig förbränning av maximalt 200 000 ton avfall, varav 40 000 ton skogsbränsle.

Tillståndet omfattar även förbränning av deponigas i kraftvärmeverket till 65 GWh/år samt stödförbränning, utöver biogas, av maximalt 350 m³ eldningsolja och vegetabiliska biooljor per år.

I deldomen angavs vidare att de villkor och provotidsförordnanden som föreskrivits för tillståndet den 11 januari 2007 skulle gälla i tillämplig del med vissa tillägg. Sålunda löper en provotid beträffande utsläpp av kväveföreningar till luft från kraftvärmeverket att redovisas tre år efter det att anläggningen har tagits i permanent drift (U3).

Domstolen beslutade även om ytterligare en provisorisk föreskrift.

P9. Utsläpp av kväveoxider till luft från kraftvärmeverket ska uppfylla Naturvårdsverkets föreskrifter (2002:28) om avfallsförbränning, dock med skärpning av utsläppsgränsvärdet till 160 mg/Nm³ avseende dygnsmedelvärde för kväveoxid och kvävedioxid omräknat till kvävedioxid.

I deldomen angavs att tidigare tillstånd att på annan plats inom verksamhetsområdet uppföra en avfallsförbränningsanläggning med en maximal total installerad tillförd bränsleeffekt av 65 MW förfaller när nu meddelat tillstånd tas i anspråk.

Verksamheten har under år 2010 överlåtits på Öresundskraft Kraft & Värme AB. Anläggningen togs i permanent drift under mars månad 2013.

Mark- och miljödomstolen har genom deldom den 30 juni 2015 i mål M 981-09 fastställt slutligt villkor avseende föroreningar i processvatten från kraftvärmeverket.

Mark- och miljödomstolen har genom deldom den 14 september 2015 i mål M 4593-14 lämnat Öresundskraft Kraft & Värme AB tillstånd enligt 16 kap. 2 § miljöbalken att vid bolagets anläggning Filbornaverket, inom ramen för tidigare medgiven totalmängd bränsle om 200 000 ton/år, elda maximalt 200 000 ton utsorterat brännbart hushålls- och verksamhetsavfall. I deldomen angavs att provotidsförordnandet i deldomen den 11 januari 2007 (M 3340-05) avseende utsläpp av kväveföreningar till luft ska gälla även för det nu lämnade ändringstillståndet.

PRÖVOTIDSREDOVISNING

Yrkande

Bolaget yrkar att följande slutliga villkor ska gälla.

- Utsläpp av kväveoxider till luft får som dygnsmedelvärde inte överstiga 140 mg NO_x/Nm³ (räknat som NO₂) vid 11 % O₂. Per kalenderår får högst 5 % av dygnsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 120 mg NO_x/Nm³ (räknat som NO₂) vid 11 % O₂.
- Utsläpp av ammoniak till luft får som månadsmedelvärde inte överstiga 10 mg NH₃/Nm³ vid 11 % O₂. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 7 mg NH₃/Nm³ vid 11 % O₂.

Bolaget yrkar att inget villkor ska bestämmas avseende dikväveoxid.

Genomförda utredningar

Idag renas rökgaserna med hjälp av SNCR, dvs. utan katalysator. Detta gör att det krävs relativt höga temperaturer för att reduceringen ska bli effektiv. Lämpligt temperaturområde är 850-1000 °C och uppehållstiden bör vara minst en sekund. Därför sprutas ammoniak in redan i eldstaden via lansar som sitter i hål i pannväggen. Hålen sitter på flera nivåer och ammoniaken måste sprutas in på rätt ställen för att förhållandena ska vara de rätta.

Eftersom detta alternativ nu varit i drift i snart tre år och hunnit trimmas in finns en stor databas med uppmätta värden. Prövotidsvillkoret för NO_x-utsläppen ligger på 160 mg/Nm³ (tg 11 % O₂, validerat). Under år 2014 och första halvan av år 2015 har anläggningen uppfylls den provisoriska föreskriften. Det högsta värdet ligger strax under 140 mg/Nm³ (tg 11 % O₂, validerat). Årsmedelvärdet för 2014 hamnade på ca 95 mg/Nm³ (tg 11 % O₂, ej validerat) och det är detta som rapporteras in till NO_x-systemet. Detta alternativ är utredningens basfall och har utretts ingående avseende ekonomi och utsläppsnivå.

Följande alternativ har bedömts som inte gångbara i en avfallsanläggning och har därför inte utretts mer ingående: 2. SCR (high dust) före textilfilter, 3 SNCR med slipkatalysator (high dust) samt 4. SCR (low dust) efter scrubber.

Följande alternativ har utretts ingående avseende ekonomi och utsläppsnivå: 5. SCR (low dust) mellan textilfilter och scrubber, 6. SNCR som idag samt SCR (low dust) mellan textilfilter och scrubber.

Utredningen visar att kostnaderna för att sänka utsläppen ytterligare utöver den nivå som nuvarande teknik medger blir mycket höga. I dagsläget kostar det nästa 3 gånger mer att införa SCR-rening än vad kväveoxidavgiften är fastställd till. Skälighetsgränsen för att vidta åtgärder för att reducera utsläpp av kväveoxider har genom den praxis som råder följt avgiften som framgår av lagen om miljöavgift på utsläpp av kväveoxider (SFS 1990:613), dvs. 50 kronor per kg. Kostnaden per kg ytterligare NO_x-reduktion enligt alternativ 5 och 6 är 148 kr resp. 134 kr.

Slutsatsen är att det just nu inte är samhällsekonomiskt motiverat att installera ett SCR-system på Filborna kraftvärmeverk. Detta trots de kostnader som redan lagts på att framtidssäkra anläggningen genom att spara plats och förbereda anläggningen för inkoppling av ett SCR-system. Både SNCR och SCR är BAT-tekniker enligt EU och den reningen som är installerad anser bolaget vara tillräckligt effektiv.

Mot bakgrund av genomförda mätningar anser bolaget att det är rimligt att sett över ett helt år kunna innehålla 5 mg/m³. Under enstaka månader kan det, beroende på högre emissioner av kväveoxider som erfordrar en förhöjd ammoniakdosering, förekomma högre månadsmedelvärden. Ett begränsningsvärde som baseras på ett månadsmedelvärde bör därför vara högre än årsmedelvärdet, dvs 10 mg/m³.

INKOMNA YTTRANDE

Länsstyrelsen i Skåne län yrkar att bolaget åläggs att införa ytterligare rening av kväveoxid till luft enligt alternativ 5 eller 6. Vilka slutliga villkor som ska gälla för utsläpp av kväveoxid och ammoniak ska fastställas först efter en provotid. Vad

gäller provotiden för lustgas kan denna avslutas utan föreskrivande av särskilda villkor.

Under provotiden ska följande provisoriska villkor föreskrivas.

- Utsläpp av kväveoxider till luft får som dygnsmedelvärde inte överstiga 100 mg NO_x/Nm³ (räknat som NO₂) vid 11 % O₂. Per kalenderår får högst 5 % av dygnsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 80 mg NO_x/Nm³ (räknat som NO₂) vid 11 % O₂.
- Utsläpp av ammoniak till luft får som månadsmedelvärde inte överstiga 10 mg NH₃/Nm³ vid 11 % O₂. Per kalenderår får högst två månadsmedelvärden överskrida värdet. Årsmedelvärdet får dock inte överstiga 7 mg NH₃/Nm³ vid 11 % O₂.

Utsläppshalterna avser validerade värden.

Länsstyrelsen anför bl.a. följande.

Det är uppenbart att avgiften ensamt inte räcker till för att uppnå de svenska miljö kvalitetsmålen och därför inte kan ersätta en bedömning av vilka åtgärder som ska vara ekonomiskt rimligt att kräva enligt 2 kap. 3 § miljöbalken. Avgiften har inte ens indexreglerats till den nivå den hade när den infördes eller har inneburit den utsläppsminskning på 5 400 ton/år inom NO_x-avgiftskollektivet som man utgick ifrån när avgiften bestämdes. Istället måste skälighetsnivån utgå från de samhällsekonomiska kostnader som utsläppet medför från miljö- och hälsosynpunkt. I ASEK (Arbetsgruppen för samhällsekonomiska kalkyl- och analysmetoder inom transportområdet) värderas de regionala effekterna ur samhällsekonomisk synpunkt för utsläpp av kväveoxider till 80 kr/kg i 2010 års penningvärde.

Länsstyrelsen anser att de ekonomiska nettoeffekter som systemet med kväveoxidavgifter ger för bolaget vid ökad rening ska beaktas vid en skälighetsavvägning. Då minskar kostnaden för alternativ 5 och 6 till 98 kr/kg resp. 85 kr/kg.

Utsläpp av kväveoxider från förbränning är dels ett miljöproblem ur ett storskaligt perspektiv eftersom de ger sura regn och bidrar till övergödningen, dels ett hälsoproblem eftersom kväveoxider påverkar andningssystemet med ökad risk för irritationer och sjukdomar. Bolagets utsläpp är en stor punktkälla med utsläpp av 78 ton per år. Länsstyrelsen finner att rening enligt alternativ 5 eller 6 rimligen bör införas eftersom de samhällskostnader som utsläppet genererar motsvarar kostnaden för att minska utsläppen.

Miljönämnden i Helsingborgs stad förespråkar att befintligt SNCR-system kombineras med SCR som placeras efter stoftreningen men innan scrubbern. Bolaget anser att denna investering inte är samhällsekonomiskt motiverad men tar inte upp miljöeffekterna av NO_x för diskussion i sin prövotidsredovisning.

Bolagets utredning visar att utsläppen av NO_x på årsbasis blir ca 100 ton med nuvarande (och yrkad) tekniklösning med SNCR. Om även SCR installeras blir motsvarande utsläpp 22 ton vilket innebär en reduktion med närmare 80 % per år.

Miljönämnden anser sammanfattningsvis att med beaktan av den negativa påverkan på människors hälsa och i miljön som utsläpp av NO_x utgör är det både miljömässigt rimligt och ekonomiskt skäligt att även installera SCR-teknik vid Filborna kraftvärmeverk. Med hänvisning till att pannan är relativt ny samt att dess livslängd får antas utsträcka sig över minst 25 år bedöms den sammanlagda effekten av SCR bli betydande för utsläppen från anläggningen. Mark- och miljödomstolen bör besluta om en ny prövotid för NO_x-utsläppen vid införandet av SCR.

Miljönämnden tillstyrker bolagets yrkade villkor avseende ammoniak med den ändringen att årsmedelvärden rimligen bör sättas till högst 5 mg NH₃/Nm³ vid 11 % O₂. Bolaget uppger i sin redovisning att detta värde bör kunna uppnås. Likaså tillstyrker nämnden att inga utsläppsvillkor sätts för dikväveoxid. I båda fall är förutsättningen att införandet av SCR inte förändrar utsläppsbilden för ammoniak eller dikväveoxid.

Bolaget motsätter sig de av remissmyndigheterna yrkade villkoren och vidhåller sina förslag. Bolaget anför bl.a. följande.

Spridningsberäkningar visar att anläggningens påverkan lokalt och regionalt är högst marginell. Vad gäller förurning m.m. visar tidigare beräkningar att utsläppen från fasta källor har ringa inverkan på miljömålen, jämfört med trafiken. Något särskilt krav förutom skälighetsavvägningen mellan miljönytta och kostnader enligt 2 kap. 7 § miljöbalken är därför inte erforderligt.

Av uppgifter hämtade på Naturvårdsverkets hemsida framgår att NO_x-utsläppet har mer än halverats sedan 1992. Systemet med NO_x-avgifter kan således konstateras vara effektivt. Avgiften har höjts sedan starten 1992.

Bolaget anser att ASEK-värdena inte direkt kan överföras till en annan sektor i samhället och jämföras med utsläpp som mäts med kontinuerliga mätare. Värdet riskerar att bli överskattat om det används för energianläggningar. Enligt bolaget ska skälighetsavvägningen ske med en miljökostnad om 50 kr per kg NO₂.

Länsstyrelsen baserar ställningstagande på en investeringskalkyl - vilket är fel - och inte på en kostnadskalkyl. Nettoeffekten för det enskilda företaget av systemet med kväveoxidavgiften ska inte beaktas. Samhällskostnaden är fortfarande 148 resp. 134 kr per kg NO_x.

De villkorsnivåer länsstyrelsen yrkat för utsläpp av kväveoxider ligger 17 % lägre än den nedre BAT-gränsen och kan inte förväntas uppfyllas med denna BAT-teknik. Det måste finnas tillräcklig marginal för variation i mätning och driftsförhållande mellan olika år. Mätosäkerheten kan uppgå till +/-20 %. Bolaget vidhåller sitt förslag till villkor.

DOMSKÄL

Idag renas rökgaserna från Filborna Kraftvärmeverk i en SNCR-anläggning. För att åstadkomma ytterligare rening av kväveoxider måste katalysatorteknik (SCR) användas. Det är tekniskt möjligt att installera detta vid anläggningen. Bolaget har beräknat att detta som lägst skulle innebära en merkostnad på 134 SEK/kg minskad mängd utsläppta kväveoxider.

Sedan år 1992 tillämpas kväveoxidavgifter för att minska utsläppen från förbränningsanläggningar som producerar energi. Systemet fungerar så att företagen betalar in en avgift som beror på hur mycket kväveoxider som anläggningen släpper ut under året. Intäkterna av avgiften återbetalas sedan i förhållande till hur mycket energi som producerats vid anläggningen under samma år. Avgiften är sedan 2008 50 kr per kg utsläpp.

Enligt 2 kap. 7 § miljöbalken ska tekniskt möjliga skyddsåtgärder, såsom rening av luftutsläpp, utföras i den utsträckning det inte kan anses orimligt. Länsstyrelsen har anfört att eventuella effekter ska beaktas beträffande den kostnadsfördelning som avgiftssystemet innebär för bolaget. Vid en sådan avvägning ska göras en objektiv bedömning. Frågan är alltså inte i första hand om det enskilda företaget kan bära kostnaderna, utan om dessa kostnader kan anses rimliga för ett typiskt företag i branschen.

Det har i målet inte framkommit att utsläppet av kväveoxider från anläggningen i Filborna bidrar annat än obetydligt till de samlade miljöeffekterna av sådana utsläpp.

Mark- och miljödomstolen, som inte finner anledning att utgå från annat än den av bolaget uppgivna kostnaden, anser att installation av SCR-teknik skulle medföra orimliga merkostnader.

Mark- och miljödomstolen bedömer att bolagets prøvotidsredovisning innehåller tillräckliga uppgifter för att den uppskjutna frågan beträffande utsläpp av

kväveföreningar till luft nu ska kunna avgöras slutligt. Det finns därför inte anledning att förlänga prövotiden såsom remissmyndigheterna yrkat.

Därmed kvarstår frågan om vilka begränsningsvärden som ska gälla för anläggningen i dess nuvarande skick. Mark- och miljödomstolen instämmer i parternas samstämmiga uppfattning att villkor inte behöver föreskrivas för utsläpp av dikväveoxider. För utsläpp av ammoniak bör, med hänsyn till redovisade variationer i utsläppen, fastställas det av bolagets yrkade villkoret.

Länsstyrelsen har yrkat på strängare begränsningsvärden beträffande utsläpp av kväveoxider. Bolaget har invänt mot detta med hänvisning till mätosäkerheten.

Mark- och miljödomstolen anser att ett begränsningsvärde bör bestämmas med viss marginal till redovisade utsläpp, eftersom variationer kan förekomma i driften. Däremot bör inte mätosäkerheten vägas in. Det är istället en fråga av betydelse för tillsynen. Mark- och miljödomstolen bedömer sammanfattningsvis att villkoret avseende kväveoxider bör fastställas i enlighet med länsstyrelsens yrkande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (DV425)

Överklagande senast den 11 april 2016.

Anders Bengtsson

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Anders Bengtsson, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius samt de särskilda ledamöterna Kaj Magnusson och Torbjörn Brorson.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.